

Uzaktan Eğitimde Öğretmen ve Öğrenci Rolleri

HASAN İŞLER

Kazanımlar

Uzaktan eğitimde rol alan kişileri sıralar

Uzaktan eğitimde öğrenci özelliklerini ve sorumluluklarını sıralar

Uzaktan eğitimde öğretmen özelliklerini ve sorumluluklarını sıralar

Uzaktan eğitim öğretmenleri ile geleneksel eğitim öğretmenleri arasındaki farkları açıklar

1.Öğrenci

Öğrencinin Roller ;

Öğretmenlerini dikkate alırken tam ve doğru olarak verilenleri kendilerine göre düzenlerler.

Öğrenciler öğrenmek istediklerine karar verirler ve öğrenmelerinden kendileri sorumludur.

Ellerindeki mevcut bilgiye yenilerini eklemek için araştırmacı olmalıdır.

Problemi çözmek için parça parça verilen bilgileri bütünleştirebilmelidir.

Mevcut teknolojiyi kullanabilmeli ve kullanım sırasında çıkabilecek sorunların üstesinden gelebilmek için teknik bilgileri yeterli olmalıdır.

Öğrenciler bilgiye ulaşabilmelidir.

Kaya (2002) ye göre öğrenci rolleri şu şekilde ifade edilmiştir:

Bilgileri
yapılandırır

Karmaşık
sorunları
çözebilir

Grup halinde
çalışabilir

Grupta iş birliği
yapabilir

Derslerle ilgili
konularda çoklu
bakış açısına
sahiptir

Derslerle ilgili
sorunları
araştırıp çözer

Zamanı ve
öğrenme
süreçlerini
önemser

Hem bireysel
hem de iş birliği
yaparak öğrenir

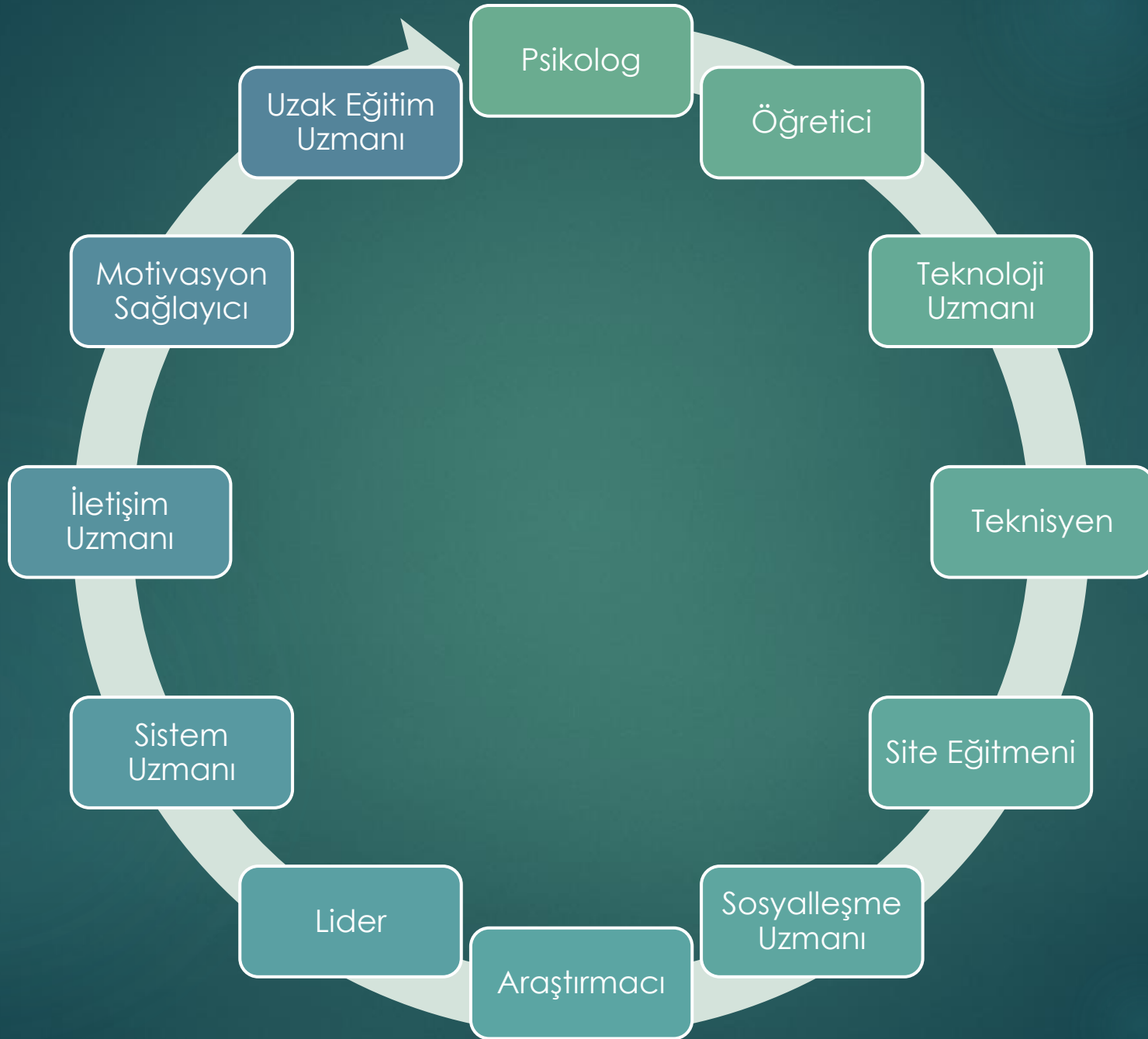
Öğrenmenin
öneminin
farkındadır

Öğrendiklerini
arkadaşlarıyla
paylaşmalıdır

1.1 Uzaktan Eğitimde Öğrenci Özellikleri

- ▶ Uzaktan eğitim uygulamalarıyla ilgili Türkiye de gerçekleştirilen araştırmalar yeterli değildir. Ancak yurt dışında bir çok araştırma yapılmıştır.
- ▶ Yapılan bu araştırmalar sonucunda 12 adet öğrenci rolü tanımlanmıştır.

Psikolog

Öğrenciler, uzaktan eğitimde psikolog rolünde, dersle ilgili olan psikolojik sorunlarına ve ihtiyaçlarına yardımcı olmakla sorumludur. Öğrencilerin uzaktan eğitim öğrencisi olmaları, kişisel ihtiyaçları ve psikolojik problemlerini kenara atabilecekleri anlamına gelmez. Öğrenciler birbirlerinin psikolojik ihtiyaçlarını ve problemlerini karşılarken iletişim teknolojilerinden faydalanırlar.

Öğretici

Öğrenciler uzaktan eğitimde diğer öğrencilerle iletişim kurarak onların öğrenmelerini desteklerken öğretici rol üstlenirler. Öğrenci anlamadığı konularda diğer öğrencilerden yardım alabilir ve diğer öğrencilerin anlamadıkları konularda da onlara yardımcı olabilir.

Teknoloji Uzmanı

İletişim teknolojilerinin yaygınlaştığı günümüzde öğrencinin öğretmen ve diğer öğrenciler ile iletişimini sağlayabilmesi için uygun olan bilişim teknolojilerini kullanabilmeli ve uzaktan eğitimde kullanılmasını sağlamalıdır.

Teknisyen

Uzaktan eğitim sürecinde ortaya çıkabilecek problemlerde öğrenci destek alamayacağından problemlerin çözümü için teknik bilgiye sahip olmalıdır.

Site Eğitmeni

Günümüzde uzaktan eğitim sistemleri genellikle web siteleri aracılığı ile içerik sunumu ve sanal sınıf ortamları oluşturularak gerçekleştirilmektedir. Burada öğrenci web sayfasının içeriğı ile ilgili gereken bilgiyi öğrenmeli ve kendini motive ederek düzenli olarak sisteme giriş yapmalıdır. Aynı zamanda diğer öğrencilere de destek vermelidir.

Sosyalleşme Uzmanı

Uzaktan eğitimde öğrencilerde eğitim kurumuna aidiyet duygusu gelişkin değildir. Bu yüzden öğrenciler izole olmuşluk duygusundan kurtarılmalı ve birbirleriyle etkileşim içinde olmalıdır.

Araştırmacı

Öğrenci ders yılı boyunca kaynaklara ulaşabilmeli, sorulara açıklayıcı cevaplar verebilmek için araştırma yapmalı ve ulaştığı kaynakların doğruluğu konusunda yargıya varabilmelidir.

Lider

Öğrenci diğer arkadaşlarının motivasyonunu artırmalı grup çalışmalarında sorumlulukları paylaşırabilmeli ve arkadaşlarını cesaretlendirebilmelidir. Böylece öğrencinin uzaktan eğitimde daha etkin olması sağlanabilir.

Sistem Uzmanı

Öğrenci uzaktan eğitim sistemini tanımalı, görev sorumluluk ve rollerini bilmeli, oluşabilecek problemler karşısında uygun çözümler üretebilmelidir.

İletişim Uzmanı

Öğrencilerin öğretmenlere ve diğer öğrencilere iletmek istedikleri mesajları doğru bir şekilde iletememesi ya da öğretmenlerden gelen mesajları doğru algılayamaması öğretim sürecini olumsuz etkileyeceği için öğrenci kullanılan iletişim yöntemlerini etkili bir biçimde kullanabilmelidir.

Motivasyon Sağlayıcı

Uzaktan eğitimde öğrencilerin öğrenmeye karşı motivasyonları düşerse öğrenmeler gerçekleşmeyecektir. Bu yüzden öğrenciler gerektiğinde kendilerini güdüleyebilmeli ve aidiyet duygusunu artırabilmelidir.

Uzak Eğitim Uzmanı

Öğrenci uzaktan eğitim sürecinde gerçekleşebilecek bir problem durumunda gereken önlemleri alabilmeli ve teknik çözüm önerileri sunabilmelidir.

2. Öğretmen

Kişisel Özellikleri

- Öğretmenlik çocukları ve mesleği sevmeyi gerektirir.
- İletişim konusunda üst düzey yeteneklere sahip olmayı gerektirir.
- Öğretmenler örnek bir kişilik ve sağlam birer karakter olmalıdırlar.
- Öğretmenin milli, ahlaki ve kültürel değerlere sahip olması gerekir.
- Belli amaç ve ideallerinin olması gerekir.
- Öğretmen, okuyan, öğrenen, kendini yenileyen ve geliştiren mesleki ve insani sorumluluklarını yerine getiren bir kişi olması gerekir.

Mesleki Özellikler

- Öğretmenlik genel kültür, alan bilgisi ve pedagojik formasyonla ilgili yeterlilikleri gerektirir.
- Öğretmenler içinde yaşadıkları toplumu ve kültürü çok iyi tanımalıdır.
- Öğretmenler idare ve yönetim görevlerini gerçekleştirebilmek için milli eğitim ile ilgili mevzuatı iyi bilmelilerdir.
- Öğretmenler öğrenciler, veliler ve topluma karşı sorumluluklarını bilmelidir.

Öğretmen Roller

Temsilcilik

- öğretmen; okulu, çevresine, öğrenciye ve topluma gerektiği şekilde temsil etmesi gerekir.

Liderlik/Başkanlık

- Öğretmen sorumlu olduğu öğrencilere liderlik etmeli, çevresini ve toplumu yönlendirmede öncü olmalıdır

Öğreticilik

- Öğrencilerin kişisel gereksinimlerini göz önünde bulundurarak etkili bir eğitim gerçekleştirmek için gerekli yöntem ve teknikleri kullanabilmelidir.

Arabuluculuk

- Veli, kurum yönetimi ve sınıf içinde çıkabilecek çatışmalarda taraf olmamaya çalışarak problemleri ve çatışmayı ortadan kaldıracabilmeli ve ara bulucu olabilmelidir.

Hakemlik

- Öğretmenlerden karar verilemeyen durumlarda tarafsız olarak hakemlik yapması beklenmektedir. Ancak bu hakemlik diğer rolleri etkilememelidir.

Rehberlik

- Öğretmenin bireye, toplumda açık gelişme imkanları ve uyulması gereken kurallar hakkında bilgi vermesi beklenmektedir.

2.1 Uzaktan Eğitimde Öğretmen Roller

Pedagojik Rol

- Öğretmen öğrencilerin cevaplarını ve sorularını araştırmalı, öğrenmede karşılaşılan problemleri ortadan kaldıracak çözümler geliştirebilmelidir.

Sosyal Rol

- Öğretmen başarılı bir eğitim için öğrenciyi sosyal çevreye ve arkadaş edinmeye teşvik etmeli, öğrencilerin sağlıklı insan ilişkileri kurmasını, grup bağlılığını ve öğrencilerin birlikte çalışabilmesini sağlamalıdır.

Yönetimsel Rol

- Öğretmenin yönetimsel rolü her şeyi kontrol altında tutmaktan daha çok işleri kolaylaştırma yönünde değişmiştir.

Teknik Rol

- Öğretmen öğrencilere kullanılan teknolojiyi açıklamalıdır. Bu görev destek elemanlarına aitken öğrenciler bir problemle karşılaştıklarında ilk başvurdukları kişi öğretmen olmaktadır.

Psikoloji

- Öğretmen, öğrencilerin dersle ilgili olan psikolojik sorunlarına destek olmakla sorumludur.

Öğretici

- Öğretmen, özel yöntem ve teknikleri kullanarak, öğrencilerin bireysel farklılıklarını ve öğrenme stillerini göz önünde bulundurarak öğrencide kalıcı izli değişiklik meydana getirmekle sorumludur.

Öğretim Tasarımcısı

- Öğretmen, öğrencilerin kolay öğrenebilmeleri için gerekli ortamı düzenleyen, dersin hedeflerini ve içeriğini uzaktan eğitime uygun belirleyen ve tasarlayan uzmandır.

Teknoloji Uzmanı

- Öğretmen, öğrenci ile iletişim ya da içerik sunumu için teknoloji kullanımını bilmeli, gelişen teknolojiye uyum sağlamalı, uzaktan eğitim için sistemin verimliliğini artırmakla sorumludur.

Teknisyen

- Öğretmen, iletişim ve içerik sunumu ile ilgili karşılaşılabilecek problemlerde çözüm üretebilecek temel teknik bilgiye sahip olmalıdır.

Yönetici

- Öğretmen, öğretim süreci içerisinde karşılaşılabilecek problemlerde ara bulucu ve hakem olmalıdır.

Site Eğitmeni

- öğretmen, web sayfasının içeriği ile ilgili bilgiyi öğrenciye aktarıp öğrenciyi motive ederek sisteme düzenli girişini sağlamalıdır.

Editör

- Öğretmenin hazırlanan materyallerin kalitesini yakından etkileyeceği için editörlük yeterliliklerinin üstün olması beklenmektedir.

Grafik Tasarımcısı

- Görsel materyaller ile metin ve hareketli diğer materyaller ile ilişkisini uyumunu sağlar, kullanılan görsel materyallerin seçimini yapar, telif haklarıyla ilgilenir.

Sosyalleşme

- öğrencilerin birbirleri ile etkileşim içinde olmalarını sağlamalıdır. Ayrıca uzaktan eğitimde düşük olan eğitim kurumuna aidiyet duygusunu artırmalıdır.

Danışman

- Uzaktan eğitim platformunu etkin olarak kullanması beklenen öğretmen, forum ya da sohbet araçlarını kullanarak öğrencilerin sorunlarında onlara yardımcı olmalı ve rehberlik etmelidir.

Araştırmacı

- Öğretmen, gerektiğinde öğrencilere kütüphanecilik rolü üstlenerek kaynak sağlamalı ve araştırmaları için yol göstererek hedefe ulaşmalarını sağlamalıdır.

Lider

- Öğretmen, öğrencinin uzaktan eğitimde daha etkin olmasını sağlamak için öğrencinin motivasyonunu artırmalı, ona sorumluluklar vermeli ve onu cesaretlendirmelidir.

Materyal Üretici

- Öğretmen gerekli olan materyalleri yazılı veya uygulanan modele göre radyo, televizyon ve bilgisayar programı ya da internet destekli öğretim modeli olarak hazırlayabilmelidir.

Ölçme Değerlendirme Uzmanı

- Öğretmen, öğrenci davranışlarının hangi düzeyde olduğunu, eksikliklerini, olumsuz davranışlarını, öğrenmenin gerçekleşip gerçekleşmediğini başarılı ölçme ve değerlendirme çalışmaları ile ölçebilmelidir.

Sistem Uzmanı

- Öğretmen, sistemin işleyişini bilmeli ve eğitim sırasında karşılaşılabilecek sistem ile ilgili problemlere çözüm önerileri getirebilmelidir.

Proje Yöneticisi

- Öğretmenin, dersleri zamanında ve istenilen bütçede hazırlaması beklenmektedir.

İletişim Uzmanı

- Öğretmen, öğrencilerin etkili bir iletişim içinde olmasını sağlamalı ve iletişim yönteminden kaynaklı problemlerin ortadan kaldırılmasında ve mesajın doğru iletilmesinde etkin rol alması gerekmektedir.

Motivasyon Sağlayıcı

- Öğrencilerin uzaktan eğitimde öğrenmeye karşı motivasyonlarını ve aidiyet duygularını yükseltmek öğretmenin sorumluluğudur.

Uzaktan Eğitim Uzmanı

- Öğretmen, uzaktan eğitimin nasıl olması gerektiğini ve oluşabilecek teknik problemleri önceden bilmeli ve çözüm önerileri üretebilmelidir.

İçerik Tasarımcısı

- Öğrencilerin ihtiyaçlarını karşılamak ve istenen hedeflere ulaşmasını sağlamak için öğretmenin öğretim materyalleri tasarlaması ve içeriği düzenlemesi gerekmektedir.

2.1.1 Uzaktan Öğretim Öğretmenleri ile Geleneksel Öğretim Öğretmenlerinin Karşılaştırılması

Geleneksel öğretimde öğretmen aktif ve bilgi aktaran, öğrenci ise pasif ve dinleyici, uzaktan eğitimde ise amaç öğretmek değil öğrencinin kendi kendine öğrenmesini sağlayacak bir ortam oluşturmaktır.

Geleneksel öğretimde öğrenme ve öğretme süreçlerinde yararlanılan teknoloji ve aralar ilkel olarak nitelendirilirken uzaktan eğitimde günümüze uygun çeşitli iletişim teknoloji ve araçlarından yararlanır.

Geleneksel öğretimde öğretmenler belirli bir sayıda öğrenciye yönelirken uzaktan eğitimde internet üzerinden hiper metin ve hiper ortam olanaklarıyla dünya çapında bir çok öğrenciye ulaşma olanaklarına sahiptir.

Geleneksel öğretimde öğretmen öğrenci ile yüz yüze iken uzaktan eğitimde yüz yüze görüşme olanakları biraz daha azalmaktadır. Bu durum öğrenci istek, şikayet ve beklentilerinin hemen karşılanamaması dezavantajını ortaya çıkarır.

Hazırlayanlar :

► Hasan İŞLER

<https://www.sorubak.com>

